

Julius Caesar med enbart kvinnor

– Vi har fått genus på hjärnan. Det är en fråga om makt /Dee Evans, regissör

På Mercury Theatre i Colchester, nio mil nordost om London, ville man ta upp stadens romerska arv. Man hade tjugo skådespelare, tio män och tio kvinnor. Tina Packer skulle sätta upp *Coriolanus*. Konstnärliga ledaren Dee Evans började leta efter pjäser med 7 kvinnor och 3 män. Hon märkte att det inte fanns några bra pjäser med så många kvinnoroller. Hon kom i stället på idén att göra *Coriolanus* med bara män och *Julius Caesar* med bara kvinnor.

– Det var ett experiment som blev väldigt lyckat. Speciellt kvinnor tyckte om den och många sa att de snart glömde bort att kvinnor spelade. Jag misstänkte att så skulle ske och är glad att jag fick rätt. När jag pratade med folk om pjäsen fick jag en känsla av att det politiska budskapet i pjäsen nu gick fram med ännu större kraft.

DEE EVANS MENAR ATT JULIUS CAESAR oftast spelas med stor energi, med mycket svärd och mycket rustning, speciellt i stridscener som i slutet, när Octavius och Antonius möter Brutus och Cassius. Hon tycker att den typen av energi finns genom hela pjäsen i många uppsättningar.

– Hos oss fanns inte mycket sådant. Vi hade inga svärd alls utan stilerade i stället våldet. Det berodde delvis på att det var kvinnor som spelade. Jag kände mig lite förlägen över att låta dem springa runt med glödande svärd och jag var väl rädd att vi skulle förlora i trovärdighet om vi drev det för långt på det området.

STRIDER OCH RÖRELSE STILISERADES. Långa röda sidentyger symboliserade blodet. Man använde japanska taiko-trummor, som på ett suggestivt sätt underströk våld och annat i föreställningen.

– Våldet fick en oerhörd kraft. Med slagverken illustrerade vi på ett effektivt sätt till exempel mordet på Caesar. Mordet på poeten Cinna blev otroligt våldsamt. Samma stockar som hetsigt trummats med, användes sedan till att slå honom med – utan att man faktiskt rörde honom – allt

Från Dee Evans uppsättning av *Julius Caesar* i Colchester. Foto: Robert Day

medan trummandet fortsatte. Cinna agerade som om han verkligen blev slagen. Det kändes chockerande och publiken blev otroligt påverkad. Fruktansvärt!

DEE EVANS TYCKER ATT JULIUS CAESAR är en pjäs om makt, och menar att vi inte är inte vana vid att se kvinnor med makt, i alla fall inte i England.

– Sådana kvinnor blir ofta anklagade för att vara maskulina. I stället tror jag att folk med makt betar sig på ett speciellt sätt, och eftersom vi inte är vana att se kvinnor göra det, tror vi att det är maskulint. Det är inte maskulint. Vi har fått genus på hjärnan.

Det är en fråga om makt! Det var inte min avsikt att bevisa det i uppsättningen, men jag misstänkte att det skulle visa sig, vilket jag också tyckte det gjorde.

KVINNORNA FÖRSÖKTE INTE LÅTSAS att de var män då?

– Nej, det har jag sett och det tyckte jag inte alls om. Det kan verkligen bli löjligt. I vår uppsättning var kvinnorna klädda som kvinnor även om de inte precis hade klänning på sig. De verkliga kvinnorna i pjäsen, Calpurnia och Portia, bar vackra hudfärgade kläder. Jag ville att de skulle verka naturliga men sårbara.

Från Dee Evans uppsättning av *Julius Caesar* i Colchester. Foto: Robert Day

– I *Coriolanus*, som ju spelades av bara män, blev en del i publiken bevärade av scenerna mellan man och kvinna. Det förvånade mig verkligen eftersom vi är mycket mer vana att se män spela kvinnor hos Shakespeare. I *Julius Caesar* kändes det inte alls så. Vi hade inga problem med fnissande i publiken, trots att Brutus och Portia till och med kysste varandra i slutet av en sin scen.

DEE EVANS TYCKER *JULIUS CAESAR* är en underbar pjäs, mycket politisk, men inte alls den 'muskulösa och aggressiva krigspjäsa' som många uppfattar den som. Att den spelas mycket oftare i England än i Sverige tror hon har med det romerska arvet att göra, men hon menar att det inte är hela sanningen.

– Vi är stolta över vårt romerska arv, och jag tror att vi i mycket har tagit vår egen kultur därifrån. *Julius Caesar* speglar utan tvekan vår krigiska tradi-

Från Dee Evans uppsättning av *Julius Caesar* i Colchester. Foto: Robert Day

tion. I pjäsen störtar man en diktator och vet sedan inte vad man ska göra. Det var precis vad som hände när vi invaderade Irak. Vad ska vi hitta på härnäst? Jag vill egentligen inte pracka på folk mina åsikter, men de kom förstås ändå fram i vår version av *Julius Caesar*. Uppsättningen var sam-

tida; till exempel bar man liksäckar med DNA-koder på, en chockerande bild, men ändå viktig att se, eftersom jag tycker att vi aldrig lär oss.

Intervju och översättning: Roland Heiel

Julius Caesar spelades 7 - 28 nov 2007

Julius Caesar med filmbilder från kriget i Irak – Jag ville visa hur vi idag manipuleras av mediabilder/Charles Morey, regissör

Förra året sattes *Julius Caesar* på Pioneer Theatre i Salt Lake City, Utah, USA. Det var en uppsättning långt från romerska män med svärd och tågor. I stället var maktens män klädda i moderna kostymer, och regissören Charles Morley ville ge publiken en känsla av snar framtid. Soldaterna bar nutida stridsmundering och var beväpade med gevär. Svärderna hade ersatts av knivar och bajonetter. Under pjäsens gång visade man filmade inslag från kriget i Irak.

CHARLES MOREY BERÄTTAR HUR MAN använde videoteknik för att skapa en känsla den verklighet vi idag upplever genom massmedia.

– Vi hade en kameraman på scen som filmade Caesars ankomst till Rom i början av pjäsen. Han filmade sedan också mordet på Caesar. Detta filminslag projicerades sedan på storbild som en slinga, medan Markus Antonius höll sitt berömda tal på något som skulle likna en presskonferens. Han och hans pressfolk ville genom att visa den blodiga filmen egga folk till uppror. Det fungerade väldigt bra, många tyckte det var ett utmärkt

Tillfångatagen soldat i *Julius Caesar*. Foto: Robert Clayton

Antonius vid Caesars lik i *Julius Caesar*. Foto: Robert Clayton

Markus Antonius tal i *Julius Caesar*. Foto: Robert Clayton

grepp, men del purister menade förstås att man inte ska göra så med Shakespeares pjäser.

Man använde filmat material också för att visa de korta stridsscenerna och på så sätt lättare kunna knyta ihop dem. Dessa scener hämtades från aktuella krig, till exempel från det första irakkriget.

– Jag ville inte med sin uppsättning kritisera något speciellt krig eller någon förd politik. Nog för att jag hade kunnat kritisera USA:s krig i Irak, men det var inte mitt syfte. Snarare ville jag visa hur vi idag manipuleras av mediabilder, precis på samma sätt som folkmassan påverkades av Markus Antonius tal. Jag är medveten om att valet av bilder och symboler kan påverka publiken i en viss riktning. Ändå står det naturligtvis var och en fritt att fritt tolka en uppsättning på sitt eget sätt.

Intervju och översättning: Roland Heiel

Julius Caesar spelades 15 febr - 24 mars 2006